

Židovské muzeum v Praze
<http://www.jewishmuseum.cz>

Tisková zpráva:

VYJÁDRĚNÍ ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE K ZAJIŠTĚNÍ FRAGMENTU POHŘEŠOVANÉHO HEBREJSKÉHO RUKOPISU IZRAELSKOU POLICIÍ DNE 1. 4. 2015

Židovské muzeum v Praze vítá opatření izraelské policie, Policie České republiky a Interpolu vedoucí k úspěšnému dokončení procesu repatriace fragmentu vzácného hebrejsky psaného rukopisu – pinkasu Židovské náboženské obce v Kyjově z let 1654-1854* – zpět do České republiky a jeho navrácení do fondů Archivu Židovského muzea v Praze, odkud byl dne 30. 1. 2007 odcizen.

Několik let pohřešovaný rukopis evidovaný v mezinárodní databázi uloupených uměleckých předmětů vedené Interpolem objevili odborníci Židovského muzea v Praze 4. ledna 2015 v nabídce izraelské aukční síně Asufa. Po ověření veškerých detailů a skutečnosti, že se jedná o pohřešovaný rukopis, muzeum okamžitě požádalo aukční síň o jeho stažení z prodeje a urychlené navrácení s tím, že doložilo jak svůj vlastnický nárok, tak skutečnost, že se jedná o pohřešovaný předmět, jehož krádež je registrována v databázi Interpolu. Současně muzeum ohlásilo svůj nález Policii ČR se žádostí, aby o něm uvědomila Interpol a vyzvala své izraelské kolegy k součinnosti při zajištění rukopisu.

Muzeum současně v obavě z prodlení paralelně jednalo o vydání s aukční síní Asufa a právním zástupcem držitele. Při tom vyšlo najevo, že v aukční nabídce byla pouze část původně odcizeného rukopisu, který patrně již pachatelé krádeže vyňali z jeho původní kožené vazby. Důvody, proč takto se vzácným svazkem naložili, mohou být různé – od očekávání vyššího výnosu z prodeje po částech až po snahu ztížit případnou identifikaci předmětu při jeho pohybu aukčním trhem.

Protože držitel rukopisu, který se stavěl k žádosti muzea o vydání od počátku odmítavě, vznesl opakovaně námitku, že nejde o identický předmět, odborníci Židovského muzea v Praze museli dokázat, že se skutečně jedná o fragment uloupeného svazku. Muzeum má k dispozici úplnou kopii rukopisu a současně se ve fondech Hebrejské národní knihovny v Jeruzalémě nachází úplný mikrofilm svazku, takže bylo možno jednoznačně prokázat, že si příslušná fólia pražského rukopisu a fragmentu z nabídky izraelské aukční síně odpovídají do nejmenších detailů včetně anomálií v písmu, nepravidelností, poškození a dřívějších restaurátorských zásahů.

Zásah izraelské policie přišel v době, kdy Židovské muzeum v Praze stálo před podpisem dohody o vydání rukopisu a jeho navrácením do svých fondů. Muzeum si přesto velice váží spolupráce policejních složek a věří, že s jejich pomocí se proces repatriace rukopisného fragmentu ještě významně uspíší.

I když je případ odcizení kyjovského pinkasu jako v rámci samostatně fungujícího nestátního Židovského muzea v Praze ojedinělý, muzeum eviduje ve svém fondu řadu historických ztrát z let 1942-1989. Jde o případy, kdy byly předměty protiprávně vyňaty z fondu muzea a v naprosté většině v období 1945-1989 ilegálně vyvezeny z území tehdejšího Československa. Vzhledem

k historickým okolnostem vzniku sbírky pražského Židovského muzea, do něž byl v letech 1942-45 svezen v podstatě veškerý movitý kulturní majetek židovských obcí, spolků a dalších korporací z území tehdejšího protektorátu Čechy a Morava, je pravděpodobnost, že judaika bohemikálního původu objevující se na současném trhu s uměleckými předměty jsou pohřešovanými předměty, jejichž jediným právoplatným vlastníkem je ve skutečnosti Federace židovských obcí v České republice, potažmo Židovské muzeum v Praze. Kdokoli, kdo vlastní česká či moravská judaika, nebo uvažuje o jejich koupi či přijetí darem nebo odkazem, by proto měl být velice obezřetný a ujistit se všemi možnými prostředky, že předmět není pohřešovanou ztrátou z proslulé pražské sbírky. Židovské muzeum v Praze je připraveno bezplatně ověřit provenienci jakéhokoli judaika pocházejícího z Čech a Moravy, a zbavit tak současné držitele či potenciální kupce zbytečných obav a rizik.

* Pinkas (nebo také pinkas ha-kehilot, pl. pinkasei ha-kehilot) je hebrejské označení pro rukopisné svazky běžné v tradici aškenazských židovských obcí v Evropě. Tyto komunitní knihy zpravidla obsahují soubor záznamů úřední a organizační (právní) povahy a jsou nenahraditelným pramenem pro studium dějin jednotlivých obcí a jejich demografického vývoje. Celek pinkasu Židovské náboženské obce v Kyjově je jedinečným zdrojem informací o vývoji a životě židovské komunity v Kyjově a blízkém okolí v dvoustletém období od roku 1654 do roku 1854. Z tohoto hlediska je jeho cena nevyčíslitelná.